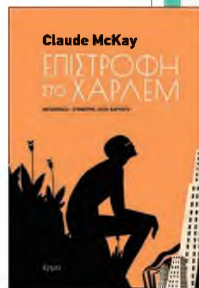

BIBLIO

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΛΗ

Κλοντ ΜακΚέι
Επιστροφή
στο Χάρλεμ
εκδ. Έρμα

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ
ΜΕ ΑΙΤΙΑ

Μία ιστορία με φόντο τη νυχτερινή ζωή των καμπαρέ του Χάρλεμ

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Περιπλανώμενος τις προάλλες σε μια έκθεση βιβλίου στο κέντρο της Αθήνας, βρέθηκα μπροστά σε περίτερο εκδοτικό οίκου όπου πρόσεξα ανάμεσα στους τίτλους του και τον εξής: «Επιστροφή στο Χάρλεμ».

Λες και παρόμοια με την εντύπωση που έκανε η μυρωδιά της μαντέν στον Προυστ, εμένα η ανάγνωση του τίτλου αυτού μου θύμισε το πρώτο μου ταξίδι στη Νέα Υόρκη, όταν προσκαλεσμένος νεαρός ηθοποιός περιδιάβαινα τη μητρόπολη του κόσμου, εντυπωσιασμένος από την υψηλή αρχιτεκτονική της αλλά και το Ιπποδάμειο σύστημα των οδών της.

Όταν, μεταξύ των επισκέψεων στα μουσεία αλλά και των αργόσχολων ωρών στο Πάρκο, επρότεινα στην νεαρά θιασώτη της υποκριτικής να επισκεφτούμε το Χάρλεμ, εκείνη με κοίταξε με αφορία και μου εδήλωσε ευθαρσώς ότι δεν σκόπευε να προσφέρει τον εαυτό της ως μεζεδάκι στη νύκτα φιλή. (Μπορούσαμε ακόμη τότε να χρησιμοποιούμε παρόμοιες εκφράσεις).

Ενοχλημένος από τη δυσκαμψία της, πήρα ένα ταξί και τράβηξα βόρεια του κέντρου, στην 160η οδό και άνω. Θολές είναι πλέον οι εικόνες που αντλώ από αυτή τη βόλτα. Ίσως κάποια δύστροπα βλέμματα των κατοίκων που εντόπιζαν έναν ακόμη τουρίστα να διασχίζει την επικράτεια τους δίχως να αποστολμά να αφιππεύσει του κίτρινου σκηνάματος για να βιώσει στο πελάτι του τις μυρωδιές του Χάρλεμ – οι οποίες, ήμουν σίγουρος, δεν θα είχαν την ευφραντική ανασταμία μιας μαντέν.

Κοντολογίς, δεν ένιωσα τον ξέφρενο ηδονισμό της μαύρης φυλής, δεν άκουσα τους ήχους της τζαζ, δεν είδα μελαψά κορμιά να λικνίζονται περιπαθώς σε ρυθμούς μπλουζ, δεν αντίκρισα κρύφτες ανταλλαγές ναρκωτικών ουσιών, δεν κάρφωσα κάποιο απόγονο του Λούιθερ Κινγκ το μαχαίρι στον ασπρομυαλόκο λαϊμό μου.

Όλα τα παραπάνω τα έζησα, ωστόσο, διαβάζοντας το μυθιστόρημα του Κλοντ ΜακΚέι «Επιστροφή στο Χάρλεμ». Και σίγουρα τα ένιωσα καλύτερα απ' ό,τι αν είχα ανοίξει την πόρτα του ταξί που με περιέφερε στη γειτονιά εκείνη κι είχα τριγυρίσει στους δρόμους της.

Χωρίς να ενδύσει στη λυρικότητα που χαρακτηρίζει ενίοτε τη φυλή του, ο μαύρος συγγραφέας περιγράφει με ρωμαλέα πένα την ιστορία του ήρωά του (του ίδιου, με άλλα λόγια), ο οποίος νοσταλγώντας το Χάρλεμ, εγκαταλείπει τον κόσμο του που πολεμάει στην Ευρώπη του Πρώτου Μεγάλου Πολέμου κι επιστρέφει κρυφίως στη Νέα Υόρκη. Είναι νέος, το αίμα βράζει. Την πρώτη κιόλας νύχτα συναντάει κι ερωτεύεται σφόδρα μια σοκολατένια νεάνιδα που γνωρίζει σε κάποιο νυχτερινό κέντρο, μονάχα που την χάνει το επόμενο κιόλας πρωί όταν συνειδητοποιεί ότι έχει φύγει από το σπίτι της χωρίς να ξέρει ούτε το όνομά της, ούτε τη διεύθυνση της κατοικίας της – η μέθη έχει πολλές φορές κάτι τέτοιες οκλήρες παρενέργειες. Μάτια την αναζητάει, την κοπέλα είναι λες και την κατάπιε η μούρη νύχτα.

Ο ήρωας του Κλοντ ΜακΚέι δουλεύει πότε στο λιμάνι και πότε στα τρένα, χορεύει με νέες και γριές, μεθοκοπεί αγρίως, αλλά δεν ξεχνάει το ανθος του καλού που συνάντησε εκείνη την πρώτη νύχτα της επιστροφής του στο Χάρλεμ.

Χαιρέτω την Όλγα Καρυώτη για τη μετάφραση –είκε να παλέψει με μπόλικα σλανγκ– και εύχομαι στον εκδοτικό κι άλλες τέτοιες γόνιμες επιλογές.

ΟΚΤΑΝΑ

Η πιο curated συλλογή βιβλίων στη Θεσσαλονίκη

Του ΑΝΤΩΝΗ ΦΙΣ

Στο ΟΚΤΑΝΑ γίνονται τα τυφλά ραντεβού των αναγνώστων με τα βιβλία που θα αγαπήσουν. Το προεπινομιονίζει η **Δήμητρα Κατρανιά**, ιδιοκτήτρια ενός ζεστού χώρου λίγων τετραγωνικών που ξεχειλίζει από βιβλία. Να θυμάσαι, τα βιβλία που βλέπεις είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου. Αν όμως ζητήσεις την καθοδήγηση της Δήμητρας, θα τα πολλαπλασιάσεις μπροστά στα εκπληκτα μάτια σου μέχρι να μην ξέρεις ποιο να πρωτοπάρεις.

Πρόσωπα Έχει σπουδάσει δημοσιογραφική γραφή και όταν βρσκει χρόνο γράφει για την τηλεόραση και τον κινηματογράφο. Φαίνεται. Μία στις δύο φράσεις της θα μπορούσε να είναι καλόγουστη, ξεκαρδιστική ατάκα. Το βιβλιοπωλείο άνοιξε πριν πέντε χρόνια ό' έναν μυθιστορηματικό παράδρομο της πλατείας Ναυαρίνου με bar, τατουάζτζικα, διακαδικα και ένα ωδείο! Η Δήμητρα είχε μείνει ένα διάστημα στο Θεσίο αλλά ούτε εκεί, στα καλύτερά της, δεν κατάφερε να την κερδίσει η πρωτεύουσα. Αργότερα, μετακόμισε στην Αγγλία και εκεί ερωτεύτηκε τα second hand βιβλιοπωλεία, ειδικά τα charity shops. Τότε στην πόλη της, τη Θεσσαλονίκη, όσα παλαιοβιβλιοπωλεία υπήρχαν «είχαν μέσα κάτι μπάργμπες που σου λέγαν "να τα βιβλία, καλή τύχη τωρα!"», ενώ εκείνη πήλε να δημιουργήσει κάτι πιο «curated». Βασικό να γνωρίζεις από τώρα τη διαφορά «μπάργμπα» και «κυριούλη» κατά τη Δήμητρα. Ο κυριούλης είναι κάτι καλό, τον θέλουμε, είναι «συμπαθητικός αλλά όχι sexy elder τύπου George Clooney» εξηγεί. Ο μπάργμπα είναι ο «παλαιός καπής» άντρας και ο τύπος πελάτη στον οποίο έχει χρειαστεί ν' απαντήσει: «Τι στο πρόσωπό μου σε κάνει να πιστεύεις ότι θέλω να μου πες αν υπήρξε πραγματικά ο Χριστός?».

Βιβλία Τα τρία πράγματα που της λένε περισσότερο οι πελάτες είναι: «Μπορείς πραγματικά να χαθείς εδώ μέσα», «Πώς έχεις τόσα βιβλία»; και «Εχεις διαβάσει όσα αυτά τα βιβλία». Με προειδοποιεί: «Αν ποτέ σου απαντήσει βιβλιοπωλής "ναι" στο τελευταίο, πνι!». «Μα είναι καλή ερώτηση» οπανάω «είναι αδύνατον να έχει διαβάσει κανείς τόσα πολλά». Σε άλλη στιγμή, έκανα το λάθος να πω ότι μου αρέσει ο Κουντερα και μου κατεβάει ολόκληρη τη βιβλιογραφία του Μίλαν την οποία αγόρασε από κάποιο μελετητή του. Έκανα δεύτερο λάθος να τη σπώκω από το λάπτοπ για να

μου προτείνει ένα λογοτεχνικό βιβλίο τόσο καλό που να μη θέλω να το τελειώσω. Challenge accepted! Αρχίζει να εκαφενδονίζει προς το μέρος μου ονόματα συγγραφέων, σκηνοθετών, στοχαστών και εξίσου πολλά βιβλία προσπαθώντας να καταλάβει τι βιβλία θα μου άρεσαν. Ξέρει τόσα, για τόσα πολλά βιβλία, που η ερώτησή του αν έχει διαβάσει όλα τα βιβλία του καταστήματος, όχι μόνο δε μου φαίνεται πια χαζή αλλά είναι πλέον ευλόγη... Η θεματολογία ατελείωτη και σε κάθε θέμα η επιλογή τεράστια: τέχνη, πεζογραφία ελληνική και ξένη, κοινωνιολογία, ψυχολογία, φιλοσοφία, βιογραφίες, επιστήμες, ξενόγλωσσα. Μα από πού τα ξετριμώνεις; Υπάρχουν βιβλία ακόμη και έξω από την πόρτα σε τραπέζια και κομμάτια. Αυτά τα βιβλία έξω στην περίοδο του lockdown για εκείνους που τους είχε σβήσει το κινητό από μπαταρία και δεν μπορούσαν να επείξετο το πιστοποιητικό εμβολιασμού για να μπουν μέσα στο βιβλιοπωλείο (βλ. φωτό!).

Τοποθεσία Η βόλτα σου θα μπορούσε να έχει τίτλο: «Όλη μέρα στην πλατεία Ναυαρίνου» γιατί έχω φροντίσει να στα έχω όλα εκεί κοντά. Μετά την Οκτάνα, στρίβεις τη γωνία και βρίσκεις στο καφέ **Μπαράκα** με κάλυψη 70% ασπρομάλινδες και το υπόλοιπο καλλιτέχνες με μαλλί σε διάφορες αποχρώσεις. Σερβίρει τέλειο σαλέπι σε κλάσικ, ginger ή μαστίχα εκδοχή. Καθώς ακνίζει, εσύ παίρνεις την πρώτη, πάντα απολαυστική δαγκωματιά από το νέο σου βιβλίο. Έχει και προσεγγίματα βίο σάντουιτς να δαγκώσεις αν οι πρώτες σελίδες δεν είναι όσο απολαυστικές τις περιμένεις. Μετά το πολυμωρο διάβασμα, αξίζει μια κρέπα από το πασίγνωστο **Βαλεντίνο** ακριβώς απέναντι. Όμως σε θέλω δυνατά: τις πύλες για την καλύτερη κρέπα της πόλης φυλάει ένας εξίσου αυστηρός κρεποmaker/fitnesscoach. «Είναι αργά για κρέπα» μου λέει «εκτός αν με το που ζυμνήσεις τρέξεις μέχρι Πυλαία και πίσω». Δεν πτοούμαι, «Γλυκά, σοκολάτα-μπισκότο και τραγανή, παρακαλώ». Δεν δέχομαι guilt trips μετά τις 12. Δικαιολογημένως βέβαια ο μάστρος της κρέπας γιατί, καθώς την τρώω, μου εξιστορεί τον νόνο του: τη βγάζει με 15 αμμόδαλα τη μέρα για να χτίσει σώμα (από τώρα) για τις παραλίες της Μυκόνου...

ΟΚΤΑΝΑ, Ισαύρων 8, Θεσσαλονίκη, 2314039025

Χάρης Βλαβιανός

Πλατωνικοί Διάλογοι ή γιατί στο σπήλαιο κάνουν όλοι πάρτι

Μια σειρά από ιλαροτραγικούς διαλόγους με σκοπό την ουσιαστική επικοινωνία και την ανθρώπινη επαφή

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

νας Μέγας Κύων μεταμορφώνεται σε απλό κανίς, κάποιος βρίσκεται αίφνης μέσα στην κοιλιά μιας σκούπας Hoover, ο Λούκι Λουκ πάει στο Πάλο Άλτο, ο Εσκομπάρ αρνείται να φάει καραμέλες, ο Τζερόνιμο καρτοπαίζει στο Μον Παρνές, ο Βούδας χτυπάει μπιγκ μακ στα ΜακΝτόναλντς και ο λοχαγός Γκαρσία κυνηγάει τον Ζορό. Για τον Ζορό μην ανησυχείτε, ο λοχαγός Γκαρσία δεν θα τον πιάσει ποτέ. Στη Λατινική Αμερική, όπως μου λέει ο Χάρης Βλαβιανός, με την ατάκα «Όταν ο λοχαγός Γκαρσία πιάσει τον Ζορό» εννοούν αυτό το κάτι που είναι αδύνατον να συμβεί. Το ζαμέ, το ποτέ των ποτών.

Ας μπούμε ακόμα περισσότερο στο κλίμα των Πλατωνικών Διαλόγων, εδώ όπου οι πρωταγωνιστές τους, σύζυγοι, φίλοι, εραστές, γνωστοί, άγνωστοι, γκαρσόνια, πιράνκας, ριμαδόροι, Κορλεόνε που δεν ανοίγουν ποτέ τραπεζομάντιλο, αλεπούδες με ψυχή, Μάρθες που χαρίζουν σε Εύες ποιήματα του Πότζερ, είναι λες και διαγωνίζονται σε μια παρτίδα πινγκ πονγκ χρησιμοποιώντας όχι μπαλάκι αλλά λέξεις. Εκείνος είπε και εκείνη απάντησε, διάλογοι και κουβέντες σε ρυθμό σου 'ha μου 'hes, σε στιλ του τα 'ha, του τα 'ha του ανθρώπου, ατάκα, ατάκα, ατάκα και επί τόπου, λέξεις που δίνονται ως εξήγηση, αλλά κοιτά πώς οδηγούν στην παρεξήγηση.

Είναι δυνατόν ένας Dude να φοβηθεί αρουραίους; Πόσα βτραχάκια φέρνουν την ευτυχία; Τι είπε ο Κώστας στην Κορνηλία και τι συμβαίνει στον Ναό του Τάγματος των Χαμένων Ριμαδόρων; Όλες οι παραπάνω σκηνές συνθέτουν στο σύνολό τους μια ιλαροτραγική κωμωδία παρεξηγήσεων, όπου ο σουρεαλισμός και το άλογο (όχι το ζώο αλλά το μη λογικό) αντιπαρτιθενται στη λογική και το ευκαίο, με τρόπο απολαυστικό. Αυτό συμβαίνει στο βιβλίο «Πλατωνικοί Διάλογοι ή γιατί στο σπήλαιο κάνουν όλοι πάρτι». Ο Χάρης Βλαβιανός προτείνει στον Πλάτωνα να στήσουν ένα ρέβι κι έτσι καταφθάνουν και μερικοί ακόμα προσκεκλημένοι εκτός από τους άνωθεν: Ο Σαίξπηρ φέρνει ακάλεστο (αλλά ευπρόσδεκτο) τον Γκράουτσο Μαρξ, ο Μπέκετ το λέει στον Γκοντό, ο Γκοντό Ξεκινά (ιδεν γνωρίζουμε τι ώρα θα φθάσει), να και ο Γούντι Άλεν που σκάει με τον Πίτερ Σέλερς (Το Πάρτι, είπατε;). Και η γκεστ λιστ όλο και μεγαλώνει. Από το υποβολείο ο Όσκαρ Γουάιλντ υπενθυμίζει στον Βλαβιανό πως τα σοβαρά πρέπει να διατυπώνονται με ελαφρότητα και χιούμορ, ενώ τα ασήμαντα ο καλλιτέχνης πρέπει να τα διηγείται με ύφος και τόνο σοβαρό, κι έτσι οι εύληπτες, εύσχημες, ευτράπεζες και ευσύντοπες ιστορίες του βιβλίου αποκτούν και μια εσάνς θεατρική. Όλοι συζητούν και συζητούν, αφού είναι γνωστό πως ο Πλάτωνας αγαπούσε την προφορικότητα και τον διάλογο, όπως και ο Σωκράτης άλλωστε. Όμως από το τηλέφωνο (εγώ στη Θεσσαλονίκη, εκείνος στην Αθήνα), ο Βλαβιανός μου εξομολογείται πως παρά την αμεσότητα που προσφέρει το προφορικό σε αντίθεση με το επεξεργασμένο νόημα που προκύπτει μέσω της γραφής, «η προφορική γλώσσα είναι πάρα πολύ επισηφαλής ως υλικό επικοινωνίας».

Εκτός από τον Πλάτωνα και τη Σπηλιά του, όπου όλα ως αντίληψη αποτελούν απεικασματα της αλήθειας και όχι την ίδια την αλήθεια, η ιδέα του βιβλίου οφείλεται, όπως λέει ο Βλαβιανός, και στον James Tate, που μαζί με τους Sterne, Swift, P.G. Wodehouse, Jerome K. Jerome, Evelyn Waugh και πολλούς ακόμα απολαυστικούς συγγραφείς, του χάρισαν μονολόγους ή διαλόγους καύσιμης πρώτης ύλης για να πάρουν μπρος και οι δικές του ιστορίες-αφηγήματα. Σεξ, έρωτας και καθημερινότητα, υπαρξιακοί πνιγμοί και τραύματα που υποσυνείδητα ή εντελώς μετωπικά καθορίζουν σκέψη και πράξη, υπερρεαλισμός και σκιώδεις, ψευδείς αντιλήψεις της πραγματικότητας, παρανοήσεις, ελαφροί τόνοι αλλά και ζητήματα ηθικής, πολιτικής και φιλοσοφικής υφής, τίθενται μέσα από ελληνικές υδρίες, Ινδιάνους που τρώνε φασιανούς, τζέντλεμαν που τρώνε πάντα με τα χέρια, διπλούς πράκτορες, αυγά του Άμλετ και λοιπούς ήρωες του Χάρη Βλαβιανού που μέσα στη Σπηλιά του Πλάτωνα στήνουν ένα πάρτι γλυκιάς ασυνεννοησίας και τριφυερής παρανόησης. **A**

Χάρης Βλαβιανός
Πλατωνικοί Διάλογοι ή
γιατί στο σπήλαιο
κάνουν όλοι πάρτι
εκδ. Πατάκι